

[Žmogaus kova prieš valdžią - tai atminties kova prieš užmaršumą](#) :: Your Favorite Site

Socialinėje parduotuvėje galima apsipirkti už keturis litus

Studentų, pensininkų ir tiesiog šildymo bei komunalinių paslaugų kainų nukamuotų vilniečių yra tūkstančiai, todėl darbo per akis turi ne tik labdaros dalytojai, bet ir ...

... socialinio verslo atstovai. Neseniai atidarytos socialinės parduotuvės „Sočiai“ durys varstomos nuo ryto iki vakaro. © Simono Švitros nuotr. Glaudžiasi svetimose patalpose Grotuotas langas ne visai švarus stiklas ir ant A4 formato lapuko užrašytas žodis „Sočiai“. Šitaip neišvaizdaus sostinės devynaukščio pirmame aukšte įsikūrusi viešoji įstaiga socialinė maisto parduotuvė „Sočiai“ pasitinka klientus. Vidaus interjeras taip pat nėra iš tolo neprimena prekybos centro: ant kelių sustumtų stalų išdėliotos penkios kartoninės dėžės su skirtingais maisto produktais: duona, dešrelėmis, mišraine, silke. Čia pat sovietmetį menančiame šaldytuve sudėti ekologiški jogurtai. Už stalo prie nešiojamojo kompiuterio (jos čia, ko gero, moderniausias prietaisas) lankytojus pasitinka parduotuvės savanoris Darius Kvedaras. „Čia tik Amerikoje socialinės parduotuvės primena maksimumas, o pas mus štai taip – paprastai. Kiekvienas už keturis litus gauna konkretų maisto rinkinį, kurio realiai turėtų pakakti vienai dienai. Jame būtinai yra duonos, paruoštos mėsos, pieno gaminių, vaisių, daržovių. Kasdien jie vis kitokie. Tarkim, vieną dieną pakete gali būti juodos duonos, kita – baltos“, – dėstė D. Kvedaras. Žinia plinta greitai. Pirmaisiais „Sočiai“ klientais tapo studentai. Tik atidarius parduotuvę jie sudarė 95 proc. Dabar į parduotuvę kas antras užėinančias įsigyti produktų – studentas, tačiau čia drąsiau užsuka pensininkai, sunkiai galą su galu suduriančios jaunos šeimos. Nuo pietų per valandą parduotuvėje apsilanko apie 15 žmonių. Socialinis jų portretas gana panašus: atvažiuavę iš provincijos, studijuoja, yra išlaikomi tėvų. Yra ir kitokių – vilniečiai, daugiausia nepasiturinčios šeimos, taip pat pensininkai. Nė vienas iš jų anksčiau paramos negaudavo – būdavo gėda „tiesiog imti“. Vilniaus kolegijoje muzikos mokslus studijuojantis Kęstutis parduotuvėje lankosi jau trečią kartą. Iš Šeduvos atvažiuavęs, niekur nedirbantis ir tik mamai padedant išgyvenantis Kęstutis apie galimybę pigiai įsigyti gerų produktų sužinojo bendrabutyje iš kambario draugo. Tuo pat parašė motyvacinį laišką ir jau po savaitės buvo pakviestas apsipirkti. „Aš čia jau ne pirmą kartą. Mano kambario draugas sužinojo apie šią parduotuvę, užsiregistravau internetu ir jau kelintą kartą ateinu. Maisto porai dienų tikrai užtenka, o duonos, kadangi daug jos nevalgau, tai ir visai savaitei“, – džiaugėsi vaikinai. Prašo laiško ir pažymos Vilniaus Gedimino technikos universiteto antrakursis Alvydas į „Sočiai“ ateina taip pat ne pirmą kartą. Apie parduotuvę jis taip pat išgirdo iš draugų. Dienraščio žurnalistams viešinti parduotuvėje užėjo ir gerokai vyresnis nei eiliniai studentai Aleksandras. „Ne, aš ne čia gyvenu. Atvažiuoju iš Justiniškių. Vaikai pasakė, kad yra tokia parduotuvė, tai ir ateinu. Žiemą itin sunku išgyventi, viską surija mokesčiai už butą, pinigų kitiems dalykams beveik nelieka“, – skundėsi Aleksandras. Norėdamas gauti paramą vyriškis registruodamasis, be motyvacinio laiško, pateikė dar vieną dokumentą – „Sodros“ išrašą apie gaunamas pajamas. „Tai svarbiausi dokumentai. Bet mes nežiūrime formaliai, jeigu turi 525 litus, tai viskas, paramos negausi. Mes kreipiame dėmesį į motyvacinį laišką, taip pat analizuojame, kiek žmogus moka už komunalines paslaugas ir kiek jam lieka pinigėlių kitoms reikmėms“, – dėstė D. Kvedaras. Maisto išmesti netenka Daugumos produktų galiojimo laikas yra vos viena diena, tačiau, pasak D. Kvedaro, išmesti dovanojamo maisto neteko dar nė karto. Visi produktai gaunami kol kas iš vienintelio rėmėjo – „Maisto banko“ ir yra paskirstomi labai tiksliai, iki paskutinės duonos riekelės. „Tam ir reikalinga registracija. Prieš savaitę žmonės registruojasi, rašo motyvacinius laiškus, o mes tada užsakome tikslų maisto kiekį. Todėl taip, kad būtų likę maisto, dar nebuvo, nebent pirkėjas neatėina“, – dėstė savanoris. Jeigu vis dėlto taip nutiktų, „Sočiai“ yra sutarę su Vilniaus „Carito“ nakvynės namais. Jiems būtų perduoti nepanaudoti maisto produktai. Mėsos pasiima ir vegetarai. „Ką darome, kai užsiregistruoja vegetarų? Pasižymime, kad tokių yra, ir tuomet stengiamės patenkinti jų poreikius. Iš bendro davinio išimame mėsą, įdedame kokį papildomą bananą ar kitą vaisių“, – pasakojo D. Kvedaras. Kol kas, pasak savanorio, parduotuvėje lankosi tik du vegetarai. Vienas iš jų savotiškas mėsėdis. „Vegetarai yra tik du. Vienas neatsisako pasiminti ir mėsos produktų. Sako, gyvenu ne vienas, yra draugų mėsėdžių, kurie taip kerta dešreles, kad net ausys linksta“, – šyptelėjo apie vegetarų raciono ypatumus pasakodamas parduotuvės savanoris. Ką tektų daryti, jei parduotuvėje imtų lankytis egzotiškesnių dietų besilaikantys klientai, pavyzdžiui, veganai arba žaliavalgiai, savanoris Darius nė nesvarstė. „Būtų tikrai sunkiau. Maisto rinkinys vienodas, o čia reiktų kone visko atsisakyti“, – gūžčiojo pečiais pašnekovas. 4 litai už davinį 4 litai, imami už kiekvieną maisto davinį, naudojami viešajai įstaigai administruoti: mokesčiams už patalpas, automobilio nuomai, degalams, telefono pokalbiams ir internetui. „Tai toks simbolinis mokeskis, aš dirbu nemokamai, esu savanoris. Man toks darbas svarbus kaip socialinė patirtis. Patalpas laikinai esame gavę iš rėmėjo „Maisto banko“ Nemokame už nuomą, tačiau turime susimokėti už komunalines paslaugas, o tai nemenka suma“, – skaičiavo išlaidas D. Kvedaras. Europinės paramos nesiekė šiuo metu D. Kvedaras ir „Sočiai“ sumanytojas bei ikūrėjas Modestas Bastys aktyviai ieško naujų rėmėjų maistu. Sparčiai plečiantis klientų būriui, vien „Maisto banko“ paramos gali neužtekti. Iš pradžių dvi dienas per savaitę dirbusi parduotuvė jau artimiausiu metu planuoja lankytojus priimti kiekvieną darbo dieną. „Kiek yra tų, kuriems reikia paramos, statistikos neturime. Tačiau esame apskaičiavę savo galimybes – galime aptarnauti iki 300 žmonių per savaitę. Ateityje, jei tų, kuriems reikia paramos, bus dar daugiau, būtinai plėsimės, galbūt net atsiras visas parduotuvių tinklas“, – ateities planais dalijosi pašnekovas. „Sočiai“ interneto svetainėje pavyko rasti informacijos, kad vienas iš socialinės parduotuvės rėmėjų yra Socialinės ir ekonominės plėtros centras – įmonė, kuriantis projektus ES struktūrinių fondų paramai gauti. Tačiau, pasak D. Kvedaro, „Sočiai“ jokios paramos iš ES siekti neplanuoja. „Paramos ieškosome šalyje – kreipsimės į verslininkus, ūkininkus. O Socialinės ir ekonominės plėtros centras įvardytas kaip mūsų rėmėjas, nes Modestas dalyvavo jų paskelbtame konkurse, sukūrė socialinės maisto parduotuvės projektą ir laimėjo piniginių prizą, kuris ir tapo idėjos įgyvendinimo pradžia“, – pasakojo vyriškis. Amžinai remti nesirodo vieninteliu „Sočiai“ rėmėju maisto produktais išlieka labdaros ir paramos fondas „Maisto bankas“. Nuo praėjusių metų socialinė parduotuvė remiamą organizaciją šiuo metu yra iškėlusį sąlygą – su laiku būti ne vieninteliu paramos davėju. „Visoje Lietuvoje jie remiam per 300 socialinių įstaigų, Vilniuje – 49. „Sočiai“, tik viena iš tokių įmonių ir palyginti labai mažytė. Kol kas mes vieninteliai jos rėmėjai maistu, tačiau esame susitarę su parduotuvės savininkais, kad jie ieškotų ir kitų rėmėjų. Manau, kad jie stengiasi ir jų ras“, – dienraščiuji pasakojo „Maisto banko“ direktorė Deimantė Žebrauskaitė. Paremti socialinę parduotuvę „Maisto bankas“ apsisprendė gana greitai. Tam būta nemažai paskatų. Pirmiausia, tai vienintelė ir pirmoji tokio tipo parduotuvė Lietuvoje. Be to, „Maisto banko“ atstovai yra matę tokių parduotuvėlių užsienyje ir įsitikino jų reikalingumu. „Lietuvoje tai yra pirmą parduotuvę ir tikimės, kad ši veikla neapmirs. Europoje ir Amerikoje tai labai populiarus paramos paskirstymo būdas. Tikimės, kad ir Lietuvoje ši idėja padės skurdesniems žmonėms gyventi oriai“, – svarstė D. Žebrauskaitė. Ministerija vertina palankiai Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Ryšių su visuomene skyriaus vedėja Lina Bušinskaitė teigė, kad ministerija socialinės maisto parduotuvės „Sočiai“ atsiradimą vertina teigiamai. „Tai yra vieni pirmųjų socialinio verslo daigų mūsų šalyje. Šis konkretus projektas – socialinė maisto parduotuvė „Sočiai“, – susietas su „Maisto banko“, iniciatyva ir skirtas padėti spręsti atskirų socialinių grupių problemoms, šiuo atveju – padėti apsirūpinti maistu tiems žmonėms, kurie turi sunkumų ir negali sau leisti pirkti brangių maisto produktų“, – teigė L. Bušinskaitė. Ji informavo, kad šiuo metu ministerija atidžiai stebi socialinio verslumo sritį. „Ir, žinoma, palaiko, linki kuo didžiausios sėkmės ir yra pasirodusį patarti, padėti, esant reikalui. Tikimės ateityje užmegzti glaudesnius ryšius su socialinio verslo atstovais. Nuolatiniai dalykiniai ryšiai

palaikomi su didžiosiomis socialines problemas sprendžiančiomis organizacijomis, tokiomis kaip "Maisto bankas", – tikino pašnekovė. „Kaip pastebime, pirmosios socialinio verslumo kregždės jau nutūpė ir Lietuvoje. Tai išties labai džiugina, nes dar kartą parodo, kad mes esame atviri naujovėms, moderniems netradiciniams projektams, nebijome rizikuoti ir esame pasiryžę kartu spręsti kylančias socialines problemas. Lieka tikėtis, kad šios užsienyje populiaros iniciatyvos mūsų šalyje ims sparčiau plėtotis, atras savo nišas“, – pasidžiaugė specialistė. Kaip apsipirkti parduotuvėje „Sočiai“? Interneto svetainėje www.socialai.lt skiltyje „Tapk klientu!“ užpildyti anketą ir parašyti motyvacinį laišką. *Suderinus atvykimo laiką su koordinatoriumis turėti su savimi „Sodros“ pažymą apie gaunamas pajamas. *Nesinaudojantys internetu turi užpildyti anketą ir motyvacinį laišką gali parašyti parduotuvėje, esančioje Verkių g. 43A-7.

Date created: 2012/01/20-